

УДК 339.9

Чейпеш А. О.
студентка

Ужгородського національного університету

Cheipesh A. O.
Student

Uzhgorod National University

**МІГРАЦІЙНА КРИЗА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ:
РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**MIGRATION CRISIS OF THE EUROPEAN UNION:
REALITY AND PROSPECTS**

Анотація. У статті висвітлено питання міграційної кризи в ЄС, проблема розподілу біженців між країнами та перспективи такої ситуації. Запропоновано варіант врегулювання ситуації з мігрантами всередині країн. Проаналізовано чисельність мігрантів у ЄС та способи подолання проблеми міграційної політики. Наведено дані про квоти щодо розселення біженців між країнами. Розглянуто перспективні варіанти розвитку кризи.

Ключові слова: мігранти, біженці, міграційна криза, ЄС, нелегальна міграція, розпад ЄС, міграція, криза, європейська політика.

Вступ та постановка проблеми. Відносини всередині країн ЄС у зв'язку з міграційною кризою розпалюються, уряди країн все більше віддаляються від лінії А.

Меркель, яка пропонує політику «відкритих дверей» для біженців, натомість мігрантів стає дедалі більше. Їх кількість у минулому році сягнула 1,5 млн осіб, і ще близько

135 тис. осіб прибуло у цьому році. Економічний та політичний тягар віддаляє країни ЄС одна від одної.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження та публікації на цю тему висвітлювали такі автори, як К. Мельникова, А. Фітисова, С. Толстов, М. Оврамець, І. Яковина, Г. Луцишин, Д. Ковальов та інші. Позиції авторів досить різні: одні аргументують розпад Союзу, інші – що уряди країн знайдуть спосіб подолання проблем. Однак усі вчені переконані, що криза існує, і це питання необхідно вирішувати й знаходити дієві методи боротьби з подолання кризи.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. У ЄС і досі не вирішили щодо розселення мігрантів, урегулювання їх статусу й поведінки, легалізацію та утримання. Також перед ЄС стоїть питання прийняття превентивних заходів, які б не давали можливості надходити новому потоку мігрантів.

Метою статті є висвітлення ситуації з мігрантами в ЄС, аналіз чисельності мігрантів та підтвердження факту кризи в Євросоюзі, а також наведення власних способів боротьби з кризою.

Результати дослідження. Як бачимо, європейська міграційна криза – це гуманітарна катастрофа, зумовлена масовим напливом мігрантів у Європу з охоплених війнами країн Африки та Близького Сходу (див. рис. 1) [1]. Ця криза є найбільшою за своїми масштабами в Європі з часів Другої світової війни.

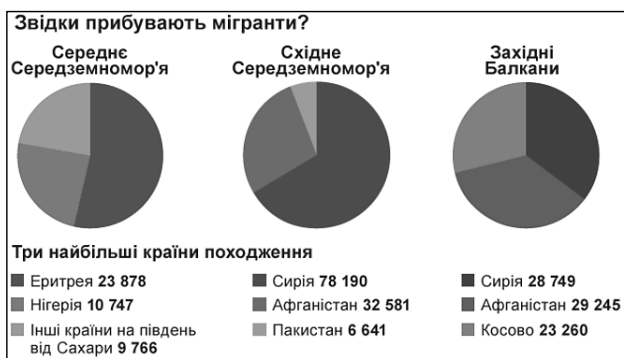

Рис. 1. Звідки прибувають мігранти

Зі статистичних даних рис. 1 видно, що основними країнами походження біженців є Сирія, Афганістан, Еритрея та Косово.

Згодом постало питання про обов'язкові квоти на прийняття мігрантів у всіх країнах. Ідея Єврокомісії щодо переселення 40 тис. біженців (24 тис. – з Італії і 16 тис. – із Греції) в інші країни ЄС зумовила серйозні розбіжності всередині Союзу. У перспективі ЄС повинен впровадити загальний та обов'язковий механізми перерозподілу мігрантів. Відсоток квот розподілу біженців між країнами Євросоюзу можна побачити на рис. 2 [2].

Із даних, зазначених на рис. 2, видно нерівномірний розподіл біженців між країнами, що, з одного боку, вказує на виважене рішення Єврокомісії щодо кожної країни окремо, з іншого – створює ще більшу диспропорцію між країнами. Найактивніше на розподіленні біженців в інших країнах ЄС наполягала Італія. Улітку 2015 р. Рим погрожував заборонити іноземним суднам висаджувати мігрантів на своїй території, а тим, кому вдалося дістатися країни, буде видавати шенгенські візи, щоб вони могли виїхати в будь-яку іншу країну ЄС [3, с. 2].

Франція закрила кордон для мігрантів, Австрія та Швейцарія відмовляють біженцям у в'їзді. Поліцейські цих держав перевіряють потяги, що вирушають з Італії і в разі виявлення мігрантів повертають їх назад, звідки вони прибули. У першій половині липня 2015 р. у французькому Кале зібралося близько 3 000 осіб. Вони намагалися незаконно потрапити до Великобританії.

Що стосується Австрії, то 19–20 вересня 2015 р. на її територію зі Словенії, Угорщини та Хорватії прибуло не менше 20 тис. біженців. А 25 вересня того ж року Австрія відправила понад 5 тис. мігрантів назад до країн ЄС [4; 5].

Більшість біженців упевнені, що в Німеччині вони гарантовано отримають безкоштовне житло і грошову допомогу. Через велику їх кількість місцеві жителі почали агресивніше ставитися до них. У 2015 р. на будинки з біженцями було скоєно 500 нападів. Дві третини нападників не мали кримінального минулого. Уряд Баварії почав вимагати від Федерального уряду Німеччини зменшити кількість біженців, які прибувають до країни. Та в цілому Німеччина залишається країною, яка твердо пропагує ідею

Розрахунок квот розподілу біженців відповідно до Європейського плану переміщення		Розрахунок квот розподілу біженців	
Країна	відсоток	Країна	відсоток
Австрія	2.62%	Німеччина	18.42%
Бельгія	2.91%	Польща	5.64%
Болгарія	1.25%	Португалія	3.89%
Греція	1.9%	Румунія	3.75%
Естонія	1.76%	Словаччина	1.78%
Італія	11.84%	Словенія	1.15%
Іспанія	9.10%	Угорщина	1.79%
Кіпр	0.39%	Фінляндія	1.72%
Латвія	1.21%	Франція	14.17%
Литва	1.16%	Хорватія	1.73%
Люксембург	0.85%	Чеська Республіка	2.98%
Мальта	0.69%	Швеція	2.92%
Нідерланди	4.53%		

Рис. 2. Розрахунок квот розподілу біженців

али гуманності, відповідальності та політики «відкритих дверей» [11; 12; 13].

Угорщина, до якої з початку 2015 р. приїхало понад 50 тис. біженців, заявила, що теж посилить контроль на кордоні з південними сусідами – Румунією та Хорватією. Станом на 4 вересня 2015 р. у Будапешті залишалися тисячі біженців, оскільки їх не випускали до Австрії. У ніч на 5 вересня 2015 р. Австрія та Німеччина погодилися надати притулок біженцям. А вже 24 вересня того ж року Угорщина почала зводити огорожу на кордоні зі Словенією. У ніч з 17 на 18 жовтня 2015 р. Угорщина закрила кордон із Хорватією задля зупинення потоку мігрантів, перехід кордону тепер здійснюватиметься в пунктах пропуску [3; 6; 7; 8].

У Швеції частішими стали випадки підпалу притулків для біженців. Від 28 жовтня 2015 р. поліція почала патрулювати притулки на гелікоптерах. У середині листопада того ж року Швеція тимчасово відновила контроль на кордонах через потік біженців. 4 січня 2016 р. Швеція у зв'язку з масовим напливом біженців ввела прикордонний контроль з Данією. У Швеції нараховується найбільша в Європі кількість біженців у розрахунку на одного жителя країни [9; 10].

Данія має особливий статус, закріплений у Шенгенському протоколі до Амстердамського договору 1997 р. Копенгаген не бере участі в міграційній політиці ЄС. Тому Данія не бере участі в розподілі мігрантів [3].

У Румунії, яка значно відстає в розвитку від багатьох інших держав ЄС, посилюють охорону кордонів та проводять військові навчання. А з території Хорватії за минулий рік до ЄС потрапили майже 70 тис. мігрантів.

Чехія та Словаччина. 28 жовтня 2015 р. у Чехії було проведено декілька мітингів проти мігрантів. Найбільший мітинг відбувся в Брно, де зібралося 1 500 осіб та 70 мотоциклістів. У Празі поліція розділила противників і прихильників міграції, щоб не допустити протистояння. Чехія та Словаччина також входять до десятки країн, які виступають проти введення квот на розподіл мігрантів між країнами – членами ЄС. Такої самої думки дотримуються й Естонія, Латвія, Литва та Польща.

Президент *Литви* Д. Грибаускайте назвала пропозицію Єврокомісії, згідно з якою балтійська країна повинна прийняти в себе 710 біженців, «несправедливим і недоцільним» способом розв'язання проблеми [3].

Про неспроможність прийняти в себе необхідну кількість біженців заговорила й *Латвія*, яка повинна розмістити 737 осіб із Сирії та Еритреї. Проте, незважаючи на квоти, частина біженців через проблеми з адаптацією та низьку заробітну плату вважатиме за краще виїхати в багатші європейські держави.

На фоні всіх цих подій Євросоюз прийняв рішення піти назустріч Італії та Греції, запропонувавши розподілити 40 тис. мігрантів в країни – члени ЄС за принципом квот. Розмір квоти залежить від чотирьох критеріїв:

- чисельності населення;
- ВВП країни;
- рівня безробіття;

– кількості біженців, прийнятих країною з 2010 до 2014 рр. При цьому перші два чинники відіграють головну роль. На влаштування кожного прибулого в ЄС Брюссель збирається виділити з бюджету по 6 000 євро. Варто пам'ятати, що в ЄС існує дуже гнучка система винагород і заохочень. Наприклад, преференції з питань торгівлі. Різна позиція в поглядах на розподіл мігрантів і біженців не може привести до розколу ЄС. Принаймні так вважають експерти [3].

Тим часом чисельність нелегальних мігрантів зростає шаленими темпами. Якщо в середині 2015 р. мігрантів

налічувалося близько 750 тис. осіб, то ближче до кінця 2015 р. цей показник сягнув 1,5 млн. А до кінця 2016 р. у Єврокомісії прогнозують прибуття до 3 млн мігрантів. ЄС зазнає значних витрат на розселення та соціальні виплати таким мігрантам. Крім того, думки про ЄС розділилися як ззовні між державами, так і в середині країн, особливо тих, які підтримують політику «відкритих дверей». Між країнами ЄС не має взаємодії, а це ще більше перешкоджає контролю кризи.

На нашу думку, все це незабаром може привести до розколу ЄС. Адже є проблеми ззовні, які наближаються до ЄС: безкінечний потік мігрантів, прийняття нових членів до Союзу, війна на сході України та санкції проти РФ, витрати на утримання мігрантів, економічна нестабільність певних країн – членів ЄС, різке розходження думок щодо міграційної політики та зобов'язань країн перед Союзом, референдум у Великобританії про участь у ЄС. усе це ще більше «підігривається» неоднозначним ставленням до всіх цих питань громадян в межах окремої країни.

Ситуація з мігрантами в Європі досить складна. Сотні тисяч переселенців потребують даху над головою, продуктів та медикаментів. Однак країни Європи вже почали відмовлятися від привітного прийому непроханих гостей. Французька влада напередодні почала демонтаж найбільшого табору для біженців в Кале. Деякі країни ЄС взагалі відмовляються приймати біженців. Зокрема, Угорщина вже відгородилася стіною з боку Сербії та Хорватії, а тепер планує побудувати стіну з колючого дроту на кордоні з Румунією [8].

Австрія підтримує Угорщину в протистоянні Берліну й Брюсселю. Долучилася до опозиції й Бельгія, яка відправляє назад мігрантів, які перетнули кордон із Францією. Нещодавно країна відправила до Франції понад 600 мігрантів. Також контроль мігрантів на кордонах ввели Мальта, Норвегія, Швеція та Данія.

Таким чином, конфлікт між країнами – членами ЄС через міграційну кризу розпалюються. Уряди цих країн все більше віддаляються від лінії А. Меркель, яка пропонує політику «відкритих дверей» для біженців. При цьому А. Меркель закликала країни ЄС до єдності, щоб пережити цей складний період [12].

Висновки. На нашу думку, гуманність і політика «відкритих дверей» є виправданою, оскільки коли в країні-мігранта війна, хтось мусить подбати про збереження життя невинних та беззахисних людей. Це чудово, що існує така політика, однак у всьому має бути міра.

На нашу думку, доцільно, виплачуючи соціальну допомогу біженцеві, вимагати від нього певних зобов'язань. Наприклад: насамперед необхідно ідентифікувати особистість, за потреби видати тимчасовий паспорт та внести дані особи до спеціальної бази (можливо міграційної служби або правоохоронних органів). Працевлаштувати мігранта протягом трьох місяців, принаймні на посаду некваліфікованого персоналу, де знання мови не буде необхідністю. Паралельно (через тиждень після прибуття) відвідувати щотижневі, а то й щоденні заняття з вивчення мови, культури та історії країни перебування. Якщо ж біженець прибув до країни із малолітньою дитиною(-ми), подбати, щоб вони віддавали їх до дитсадочків та/або шкіл з національною мовою спілкування, а також дбали про довілля та гігієну прилеглої території проживання. Важливим є виділення для біженця (дорослих осіб) щомісяця 15–20 годин для участі в громадських заходах з облагородження міста чи країни проживання з обов'язковою реєстрацією відвідування всіх цих заходів.

Так, наприклад, через рік можна взагалі знімати соціальні виплати з повнолітніх осіб, а через три роки повністю звільняти родину мігрантів від соціальних виплат. Тих мігрантів, які недотримуватимуться вказаних вимог попереджати один раз письмово, другий раз за участі комісії «з допомоги» (представниками органів правопорядку, міграційної політики, захисту людини, юриста та психотерапевта) – можливо, мігрант з об'єктивних причин не може виконувати вказані вимоги і йому необхідна кваліфікована допомога. На третій раз обґрунтовано законодавством відсилати фіктивного біженця (людина, яка дійсно рятується від смерті, насильства та злиднів, залюбки буде віддячувати країну-рятувальника та житиме відповідно до правил перебування та на рівні з громадянами країни) назад до країни проживання.

При цьому осіб, які чинять кримінальні правопорушення, необхідно притягати до кримінальної відповідальності відповідно до законів країни перебування. Та все ж таки надавати біженцям необхідну медичну допомогу протягом першого року перебування безкоштовно.

На нашу думку, такі дії могли б принаймні відмежувати реальних та фіктивних біженців, повернути мінімальну частину виплат на соціальне забезпечення у

виділі сплати податків із заробітної плати мігрантів, які працюють, полегшити ситуацію з неправомірним захаращенням та засмічуванням територій проживання біженців, їх свавіллям, необґрунтованою безкомпромісністю та бунтами. Також особливу увагу необхідно приділити превентивним заходам для того, щоб не лише боротися з проблемою, а попереджати її збільшення та існування в цілому.

Станом на 1 січня 2016 р. в ЄС вже прибуло 135 000 осіб. Унаслідок цього відбудуться серйозні зміни в ЄС. У першу чергу, ставатиме більш жорсткою міграційна політика країн, які традиційно вважалися відкритими до міграції. Крім того, слід очікувати поглиблення Шенгенської кризи, що, ймовірно, стане причиною відновлення постійного контролю на окремих ділянках національних кордонів.

Отже, ЄС потребує консенсусу для відходу від пошуку ситуативних рішень і створення довгострокової стратегії, яке полягатиме не лише в зміцненні морських кордонів, програмі переселення та впровадженні інтеграційних механізмів для тих, хто вже прибув у Європу, а й у розбудові та ресурсозабезпеченні цих механізмів у Туреччині, Лівані та Йорданії, щоб попередити міграцію в ЄС.

Список використаних джерел:

1. European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://frontex.europa.eu>.
2. Statistical office of the European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat>.
3. Мельникова К. Криза солідарності. Країни ЄС посварилися через квоти на прийняття мігрантів / К. Мельникова // Закон і Бізнес. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zib.com.ua/ua/117121-kraini_es_posvarilisya_cherez_kvoti_na_migrantiv.html.
4. Ленглі Е. Чому біженці так прагнуть до Німеччини? / Е. Ленглі, К. Каплюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dw.com/uk/a-18693203>.
5. Жалдак О. Протягом двох днів кордони Австрії перетнуло 20 тис. біженців / О. Жалдак [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unn.com.ua/uk/news/1502796-protiyagom-dvokh-dniv-kordoni-avstriyi-peretnulo-20-tis-bizhentsiv>.
6. Сааков В. Біженців з вокзалу в Будапешті доправляють в угорські табори прийому / В. Сааков [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dw.com/uk/a18692772>.
7. Дубинський В. Німеччина та Австрія погодилися прийняти біженців, що прямують з Угорщини / В. Дубинський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dw.com/uk/a-18695173>.
8. Лебедев Г. Угорщина розпочала спорудження огорожі на кордоні зі Словенією / Г. Лебедев [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unn.com.ua/uk/news/1504286-ugorschina-rozpochala-sporudzhennya-ogorozhi-na-kordoni-zi-sloveniyeyu>.
9. Шрамко Ю. Швеція встановила тимчасовий контроль на кордонах через біженців Ю. Шрамко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unn.com.ua/uk/news/1519411-shvetsiya-vstanovila-timchasoviy-kontrol-na-kordonakh-cherez-bizhentsiv>.
10. Швеція закриває свій кордон із Данією через біженців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.ua/articles/life/_svetsiya-zakrivaye-svij-kordon-iz-daniyeyu-cherez-bizhentsiv/669606.
11. European Union's law enforcement agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://europol.europa.eu>.
12. Європейська міграційна криза [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
13. У Німеччині почастішали напади на притулки для мігрантів криза [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bbc.com/ukrainian/society/2015/10/151009_germany_migrants_she.

Анотація. В статті освещается вопрос миграционного кризиса в ЕС, проблема распределения беженцев между странами и перспективы такой ситуации. Предложен вариант урегулирования ситуации с мигрантами внутри стран. Проанализирована численность мигрантов на территории ЕС и способы решения проблемы миграционной политики. Приведенные данные о квотах по расселению беженцев между странами. Рассмотрены перспективные варианты развития кризиса.

Ключевые слова: мигранты, беженцы, миграционный кризис, ЕС, нелегальная миграция, распад ЕС, миграция, кризис, европейская политика.

Summary. The article highlights the issue of migration crisis in the EU, the issue of distribution of refugees among countries and prospects of the situation. It is proposed the variant of resolving the situation of migrants within countries. The analyzes number of migrants within the territory of the EU and the ways to overcome the problems of migration policy. There are data about quotas on the resettlement of refugees between countries, as well as the attitude of certain countries. Also, there are perspective variants of the crisis development.

Key words: migrants, refugees, migration crisis, EU, illegal migration, collapse of the EU, migration crisis, European policy.